

БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

*МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ДЕРЖАВНОГО ПОДАТКОВОГО УНІВЕРСИТЕТУ*

**COMBAT HORTING AND ACTIVITIES
OF UKRAINIAN LAW ENFORCEMENT
AUTHORITIES**

ІРПІНЬ – 2022

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ТА МИТНОЇ СПРАВИ
КАФЕДРА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

***МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ***
**БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ**

**03–04 січня 2022 року
м. Ірпінь**

*Рекомендовано до друку Науково-методичною колегією
Національної федерації бойового хортингу України
(протокол від 08.01.2022 № 11).*

Організаційний комітет конференції

Голова оргкомітету:

Чмелюк В. В. – кандидат юридичних наук, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, полковник податкової міліції, учасник бойових дій.

Голова науково-методичної ради оргкомітету конференції:

Єршоменко Е. А. – професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, кандидат педагогічних наук, президент Національної федерації бойового хортингу України, Заслужений працівник фізичної культури і спорту України, Заслужений тренер України, майстер спорту України міжнародного класу, майор десантно-штурмових військ ЗС України, учасник бойових дій.

Заступники голови оргкомітету:

Гришук В. Л. – кандидат юридичних наук, начальник кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, підполковник податкової міліції, учасник бойових дій;

Бухтіяров О. А. – кандидат юридичних наук, заступник начальника кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, учасник бойових дій.

Члени оргкомітету:

Параниця С. П. – кандидат юридичних наук, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, учасник бойових дій;

Антоненко С. А. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету;

Бадьора С. М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету;

Гарбовський Л. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету.

Є80 Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – 1738 с.

Збірник містить наукові роботи учасників конференції, дослідження з педагогіки, психології, філософії, історії, теорії і методики викладання бойового хортингу, проведені відповідно до угоди про співпрацю між Національною федерацією бойового хортингу України та Державним податковим університетом. Матеріали представляють узагальнені результати досліджень у напрямі теоретичних та практичних аспектів удосконалення професійних компетентностей фахівців бойового хортингу у системі правоохоронних органів України.

Матеріали подаються мовою оригіналу. За достовірність фактів, статистичних та інших даних, точність формулювань і висновки несуть відповідальність автори матеріалів.

ВІЙСЬКОВО-ПРИКЛАДНА ПІДГОТОВКА УЧНІВ СПОРТИВНОЇ СЕКЦІЇ БОЙОВОГО ХОРТИНГУ

ЄРЬОМЕНКО Едуард Анатолійович

Державний податковий університет

Анотація. У даній науковій статті охарактеризовано правила проведення сутичок з бойового хортингу за методикою військово-прикладної підготовки учнів, військово-патріотичне виховання та спортивно-прикладна підготовка учнів засобами бойового хортингу, визначено особливості виховного та оздоровчого призначення навчально-тренувальної програми бойового хортингу для учнів школи і студентів закладів вищої освіти, з якими проводяться заходи військово-патріотичного спрямування, проаналізовано методи та форми фізичного виховання дітей та молоді із застосуванням військово-патріотичних засобів сучасного національного виду спорту бойового хортингу та підходи до визначення сутності, змісту і завдань військово-патріотичне виховання української молоді, оздоровленні та формування готовності до захисту України. Зазначено, що окремі підрозділи і частини намагаються своїми силами розвивати бойовий хортинг. Для цього запрошують фахівців з карате, універсальної бойової системи, українського бойового хортингу по стилю Кадочникова, слов'яно-грецької боротьби та інших видів єдиноборств. Але це ініціатива командирів рівня тактичної ланки. Висока інтенсивність занять, навчальні бої з використанням всього арсеналу озброєння, проходження смуги перешкод, де змодельована обстановка бою, дають військовослужбовцям не тільки повноцінне фізичне навантаження, але і перш за все, психологічне. Вміння і навички ведення бойового хортингу надають військовослужбовцю впевненості в своїх силах, підвищують емоційно-вольовий настрій, покращують дисципліну в підрозділах, тобто мають величезний виховний момент. Але це і підвищення психологічної стійкості до впливу несприятливих факторів зовнішнього середовища, і використання резервних можливостей організму, і розвиток спритності, винахідливості, здатності до прийняття нестандартних рішень. З цієї точки зору підготовка до бойового хортингу стає незамінною навіть в умовах сучасного бою. Відповідно до програми військово-патріотичного виховання засобами бойового хортингу проводиться робота з накопичення навчально-методичної бази, а також існують різні форми проведення занять: теоретичні заняття різноманітного виховного напрямку; практичні навчально-тренувальні заняття з виду спорту; тренування з прикладного розділу бойового хортингу; туристські подорожі, відвідування історичних місць, а також місць козацької слави; участь у календарних спортивних змаганнях.

Ключові слова: правила проведення сутичок, військово-патріотичне виховання, бойовий хортинг, військово-прикладна підготовка учнів, спеціальна фізична підготовки, готовність до захисту України.

Актуальність наукового дослідження. Відмінною частиною спортивного бойового хортингу перед іншими повноконтактним єдиноборствами є можливість добивати лежачого на хорті супротивника як руками, так і ногами з положення стоячи. Одночасно з цим, добивання лежачого на хорті супротивника повинно негайно перериватися суддею командою “Стоп”, оскільки кілька ударів ногою по голові, хоч і захищеною спеціальним шоломом, може привести до важких пошкоджень [1–10; 19–32]. Добивання супротивника ногою в голову є нокдауном і бійцеві, що пропустив такий удар, “відкривається рахунок”. Іноді в розділ правил з добивання вносилися коригування – слід було просто позначити добивання, за що нараховувалися додаткові очки.

Спортсмену бойового хортингу визначається секундант, який відповідає за амуніцію спортсмена під час сутички (перев'язати шолом, закріпити накладки, протектор, запоясати хортовку тощо), оскільки боєць не в змозі самостійно вирішити ці проблеми в відведений на поправку амуніції час. Під час сутички секундант розташовується на стільці позаду місця бійця. При цьому секунданту під час сутички заборонено подавати бійцеві будь-які

команди або поради. За розмови з секундантом бійцеві може бути зроблено зауваження, а у разі повторного порушення – попередження [11].

Виклад основного матеріалу. На змаганнях з бойового хортингу використовується наступне екіпірування: хортівка (куртка з поясом, брюки), борцовки-фути із захистом п'яти і підйому ступні, накладки на гомілку, раковина на пах, захисний жилет (протектор), захист коліна, захист передпліччя і ліктя, шолом з металевими ґратами (металеві прутки решітки в обов'язковому порядку повинні бути скріплені між собою виключно аргоновим зварюванням, інакше спортсмен ризикує отримати серйозну травму). У середині шолома встановлюються накладки з піноплена, щоб краї решітки у разі сильних ударів не травмували обличчя. Захисні облаштунки (крім рукавичок, жилета і шолома) одягається під кімоно.

Загальні правила. Сутички бійців бойового хортингу проходять на квадратному змагальному майданчику (хорті) розміром мінімум 14×14 м. Сутичка відбувається всередині квадрата розміром 8×8 м або 10×10 м. Зовнішня зона хорту шириною не менше 3 метрів служить для забезпечення безпеки спортсменів. Під час виходу бійця за межі хорту сутичка зупиняється командою “Стоп” і спортсмени повертаються по команді судді “Бійці на середину” в центр (середину) хорту. При цьому, якщо виконання прийому (кидка) почалося у межах на території хорту (в тому числі в зоні безпеки), а його закінчення відбулося за межами квадрата, то такий прийом оцінюється, а сутичка зупиняється за загальними правилами.

Правила проведення сутичок і особливості бойового хортингу. Спортсмени бойового хортингу розбиваються на вікові (щодо бійців до 18 років і розподіл на вікові категорії залежить від Положення про проведення змагання з бойового хортингу) і вагові категорії починаючи від ваги до 60 кг і до ваги понад 90 кг з кроком 5 кг. Іноді, за попереднім погодженням, може бути всього дві вагові категорії – до 75 кг і понад 75 кг (тільки у дорослих на локальних турнірах).

Бійці поділяються на бійців з синім і жовтим поясом, а в деяких випадках – бійців з синім або жовтим шоломом. Боець, чиє прізвище зазначене першим в зведеній таблиці – надягає синій пояс [12–18].

Сутичка складається з одного визначеного часу і триває: у школярів – 2 хв чистого часу, у чоловіків (і всі фінальні сутички) – 3 хв чистого часу. У дівчат і жінок тривалість сутички може зменшуватися на передтурнірній нараді представників команд.

Оцінюються такі технічні дії, як: удари руками, удари ногами, кидки і больові прийоми. Удари і боротьба в партері не оцінюються, але може враховуватися у разі рівності балів (як активність у спортивному хортингу).

До заборонених прийомів відносяться: нанесення ударів пальцями в очі; проведення задушливих захоплень і больових прийомів на шию, хребет, кисть, стопу; стрибки і удари ногами по лежачому суперникові; удари в пах, шию, по суглобах ніг і рук, потилиці і хребту; больові прийоми в стійці; захоплення за шолом або ґрати шолома.

Перемога присуджується:

за різницею балів (рішенням бічних суддів);

за явною перевагою (колись противник перестає чинити опір атаці або під час атаки повернувся до супротивника спиною);

в зв'язку з відмовою противника продовжувати сутичку (отримання травми, не пов'язаної з порушенням правил супротивником, втома тощо);

неявка противника на сутичку;

здача противника в результаті проведення больового прийому;

у разі двох нокдаунів одного бійця протягом однієї сутички (щоб уникнути невиправданого травматизму);

у разі дискваліфікації противника (три попередження, неспортивну поведінку, у виняткових випадках – нанесення противнику заборонених ударів, після яких той не може продовжувати сутичку).

Оцінки технічних дій

1 бал – удар ногою по нозі, удар рукою в корпус, звалювання (кидок без відриву обох ніг від килима).

2 бали – удар ногою в корпус, удар рукою в голову, кидок з відривом обох ніг від килима.

3 бали – удар ногою по голові, нокдаун, різкий амплітудний кидок.

Чиста перемога – нокаут, два нокдауни, больовий прийом, відмова, неявка або дискваліфікація противника.

Початок сутички. Кількість сутичок протягом дня для одного учасника не більше чотирьох. Перед кожною сутичкою учасники повинні відпочивати не менше 20 хв. Бійці зобов'язані прибути на хорт протягом 1 хв з моменту оголошення їх прізвища. Перед початком сутички, бійці зобов'язані завчасно бути екіпіровані і зайти на край хорта для огляду суддею. Суддя зобов'язаний оглянути екіпіровку бійця, а саме – наявність шолома, протектора, раковини, накладок на стопу і гомілки, рукавичок.

Після огляду суддею, боєць відходить за межі квадрата і очікує голосової команди судді “Бійці на середину”. Після відповідної команди боєць встає на позначене в центрі хорту місце і керуючись вказівками судді здійснює вітання (у вигляді поклону) глядачам, головному судді і противнику [33–48]. Після чого боєць керується вказівками судді і правилами бойового хортингу. У разі відсутності у бійця хоча б одного елемента екіпіровки – він до сутички не допускається. Бійцеві дається не більше 3 хв для приведення екіпіровки у відповідність вимогам, в іншому випадку бійцю зараховується технічна поразка.

Розряди і звання. В бойового хортингу використовуються спортивні розряди і звання, починаючи від III юнацького розряду і завершуючи званням “Майстер спорту України міжнародного класу”.

Цікаві факти. Для виступів за правилами бойового хортингу спортсмен повинен мати добре треновані м'язи шиї, оскільки під час сутички його голова одягнена в спеціальний шолом, який під час удару по ньому прагне “полетіти” разом з головою.

Кисті бійця повинні бути в обов'язковому порядку перев'язані боксерськими бинтами, оскільки рукавички (краги) не мають достатньої міцності для захисту кісток від зіткнення з металевією маскою.

Шолом повинен бути індивідуальним у кожного бійця. Він повинен підганяти під особливості будови голови, щоб уникнути ефекту “базікання” під час ударів.

Решітка маски не повинна прилягати або якимось чином стикатися з обличчям бійця. Під час сутичок були випадки, коли під час акцентованого удару в шолом, решітка буквально розсікала шкіру і у бійця відкривалося ясна кровотеча, що вимагало термінового хірургічного втручання. Під час розбору ситуації, що виникла, суддівською колегією було встановлено, що шолом і решітка були виготовлені кустарним способом без дотримання вимог безпеки бійця.

Обидва бійці можуть бути дискваліфіковані в разі одночасного нанесення один одному заборонених ударів, які спричинили неможливість продовжувати сутичку жодним зі спортсменів бойового хортингу. В такому випадку – перемога в сутичці не присуджується нікому (обом бійцям зараховується технічна поразка).

В бойовому хортингу є прийоми, характерні лише для цього виду єдиноборств (з огляду на їх заборони в інших контактних єдиноборствах).

За правилами бойового хортингу дозволено добивати лежачого противника як ногами, так і руками як в голову, так і в інші частини тіла (зрозуміло з дотриманням загальних

правил бойового хортингу). Відмова від добивання супротивника може бути розцінена як ухилення від ведення бою і “добродушному” бійцеві може бути зроблено відповідне зауваження (попередження) з занесенням в протокол змагань [49–62]. На практиці, мало хто з бійців відмовляється від наданої можливості добити противника, лежачого на підлозі. Це обумовлено, перш за все, не жорстокістю бойового хортингу, а тим, що добивання супротивника в голову автоматично зараховується як нокдаун, в зв’язку з чим за удар ногою в голову бійцеві відразу ж додається 2 бали за нокдаун, а в разі другого нокдауну – бійцеві зараховується “чиста перемога”.

Таким чином, бойові дії під час Другої світової війни зажадали від військ великої фізичної витривалості, необхідної для тривалих, напружених і різноманітних дій, стрімких кидків піхоти в атаку і здібності швидко долати будь-які перешкоди і загородження і знищувати противника в різних умовах. При цьому багато атак завершувалися рукопашними сутичками і при цьому доводилося застосовувати не тільки багнет, приклад і ніж-кинджал, але малу і велику саперні лопати. У той же час гвинтівка з багнетом в бойовому хортингу застосовувалася набагато частіше, ніж всі інші засоби.

Тому Друга світова війна внесла свої корективи в програму навчання бойовому хортингу. Так, бойовий хортинг стали вивчати в комплексі з тактичною підготовкою. Досвід численних боїв, які часто переходили в рукопашну, враховувався в Бойовому статуті. Заняття з бойового хортингу, як правило, проводилися комплексно і мали тренувальну спрямованість. Закінчувалися заняття комплексним тренуванням в умовах, аналогічних умовам бойових дій під час атаки на передню траншею противника.

Під час проведення тактичних занять велика увага приділялася фізичному тренуванню. В її зміст включалися: прискорений рух в атаку, подолання перешкод і інженерних загороджень, метання гранат і рукопашні сутички.

Таким чином, бойовий досвід нашої армії підтверджує, що бойовий хортинг є вельми важливим засобом виховання необхідних в бою морально-вольових якостей солдатів, сержантів і офіцерів. Приблизно з середини дев’яностих років в країні стали культивуватися східні єдиноборства, що зробило, в цілому, позитивний вплив на інтерес військовослужбовців й до бойового хортингу [63–78]. На жаль, тільки окремі ентузіасти серйозно займалися тренуваннями, в основному, заняття перетворилися в відпрацювання формальних вправ для показових виступів на всякого роду святах, урочистостях. Подібна практика була в повітряно-десантних військах, спецназі і розвідпідрозділах.

Аналіз бойових дій обмеженого контингенту радянських військ у Республіці Афганістан проти душманів, проведений в результаті опитування учасників боїв, показав, що рукопашні сутички виникали в кишлаках, на гірських перевалах та в зеленій зоні (садах, виноградниках). Основними бойовими засобами в них були прийоми і дії зі зброєю.

Під впливом минулих воєн в Афганістані і інших гарячих точках, фізична і психологічна підготовка військовослужбовців почала змінюватися на краще.

Окремі підрозділи і частини намагаються своїми силами розвивати бойовий хортинг. Для цього запрошують фахівців з карате, універсальної бойової системи, українського бойового хортингу по стилу Кадочникова, слов’яно-грецької боротьби та інших видів єдиноборств. Але це ініціатива командирів рівня тактичної ланки.

Висока інтенсивність занять, навчальні бої з використанням всього арсеналу озброєння, проходження смуги перешкод, де змодельована обстановка бою, дають військовослужбовцям не тільки повноцінне фізичне навантаження, але і перш за все, психологічне. Вміння і навички ведення бойового хортингу надають військовослужбовцю впевненості в своїх силах, підвищують емоційно-вольовий настрій, покращують дисципліну в підрозділах, тобто мають величезний виховний момент. Але це і підвищення психологічної стійкості до впливу несприятливих факторів зовнішнього середовища, і використання резервних можливостей організму, і розвиток спритності, винахідливості,

здатності до прийняття нестандартних рішень. З цієї точки зору підготовка до бойового хортингу стає незамінною навіть в умовах сучасного бою.

Таким чином, Концепція громадянського та патріотичного виховання дітей та молоді засобами бойового хортингу являє собою систему сучасних поглядів, принципів і пріоритетів державної та регіональної політики щодо виховання громадянськості і патріотизму дітей та молоді. У програмі військово-патріотичного виховання школярів засобами бойового хортингу сформульовані теоретичні основи громадянського і патріотичного виховання, його мета, завдання, принципи, напрями діяльності, роль і місце суб'єктів виховання.

Програма військово-патріотичного виховання школярів засобами бойового хортингу визначає цілі, завдання, основні напрями розвитку системи громадянсько-патріотичного виховання громадян, форми роботи щодо виховання патріотизму і громадянськості, що відповідають сучасним умовам, що спираються на діяльність державних органів, органів місцевого самоврядування, некомерційних організацій, що утворюють суспільно-державне партнерство, служить концептуальною основою для розробки і реалізації державних і місцевих програм громадянсько-патріотичної спрямованості.

Військово-патріотичне виховання в сучасних умовах – це цілеспрямований, морально обумовлений процес підготовки підростаючого покоління до функціонування та взаємодії в умовах демократичного суспільства, до ініціативної праці, участі в управлінні соціально цінними справами, до реалізації прав і обов'язків, а також зміцнення відповідальності за свій політичний, моральний і правовий вибір, за максимальний розвиток своїх здібностей з метою досягнення життєвого успіху. До системи громадянсько-патріотичного виховання відноситься в першу чергу формування і розвиток соціально значущих цінностей, громадянськості і патріотизму у всіх сферах життя суспільства, масова громадянсько-патріотична робота, організована і здійснювана державними структурами, громадськими рухами і організаціями; діяльність засобів масової інформації, наукових і інших організацій, творчих спілок, спрямована на висвітлення та поширення громадянсько-патріотичного виховання, на формування і розвиток особистості громадянина і захисника України [79–88]. Найважливішим якістю громадянина-патріота названа здатність успішно виконувати громадянські обов'язки в мирний і воєнний час.

На сьогодні можна фіксувати такі проблеми, які формулюють виклики для системи громадянсько-патріотичного виховання молоді:

1. Серед молодих людей майже відсутнє уявлення про Україну як про складну систему культурних і національних відносин, з багатою історією, традиціями і можливостями; образ своєї країни, свого регіону, свого поселення спрощений до знання про адміністративні і політичні кордони (до того ж часто подаються неадекватно).

Втрачена велика культурна традиція ставлення до представників інших націй і культур, пов'язана з рефлексією чужого досвіду і посилення національної культури за рахунок асиміляції нових зразків. Ставлення до інших культур і традицій зводиться або до копіювання сленгу і форм поведінки західних молодіжних субкультур, або до реакції відторгнення.

Дискредитовані соціальні інститути і культурні форми, традиційно пов'язані з поняттям Батьківщини і рідного краю. Це виявляється у багатьох тенденціях, від падіння престижу армійської служби до втрати цінності грамотної української мови.

2. Серед багатьох (в тому числі найбільш грамотних) молодих людей відсутнє скільки-небудь виразне і усвідомлене ставлення до перспектив розвитку своєї країни, регіону, рідного міста, обраної професії. Ті, хто має порівняно високий рівень потреб (старшокласники, студенти, молоді фахівці) в масі орієнтовані швидше на якусь усереднену “глобальну” масову культуру, що не дозволяє визначити своє місце і позицію

в світі, ставлення до своєї культури, країни, регіону, міста, мови, традиційних цінностей і форм життя.

Одночасно серед найменш освічених і соціально незахищених груп молоді поширюються ксенофобія і расистські настрої, перш за все по відношенню до іммігрантів.

За цих обставин є надзвичайно актуальним поява в молодіжній політиці нового, сучасного і конструктивного способу патріотизму, без чого, мабуть, великі групи молоді не зможуть бути залучені до виконання завдань, які є значущими для держави і суспільства, України і її регіонів.

3. Сучасний підхід до молодіжної політики, спрямований на підтримку молодіжних проектів та ініціатив у різних сферах життя, сам по собі не забезпечує будь-якого світоглядного й ідеологічного спрямування [89–94]. Рамка ідеології і світогляду може бути утримана, скоріше, через відкриті обговорення пріоритетів і критеріїв експертної оцінки – саме тому для вибудовування молодіжної політики актуалізується уявлення про патріотизм як опору, на основі якої з'являються ініціативи і проектні завдання.

4. Необхідність чіткого уявлення про пріоритети і перспективи видно також в програмах, спрямованих на профілактику залежних форм поведінки (алкоголізму, наркоманії, "ігроманії"). Як показує українська і світова практика, недостатньо пояснити молодій людині, чому так чинити не варто. Потрібно запропонувати щось конкретне замість негативних зразків, тобто яскравий позитивний образ життя, що спирається на зрозумілі і осмислені цінності, пережиті безпосередньо, а не в далекому майбутньому.

5. Молодіжна політика, яка спрямована на підтримку молодіжних ініціатив, може спертися в пошуку пріоритетів і форм патріотичного виховання на співтовариства і проектні групи, які так чи інакше вибудовують образ свого місця, своєї перспективи, базових регіональних традицій.

Необхідно вибудувати образ патріотизму, що не транслюється молоді більш старшими поколіннями, а виростає з настроїв самої ініціативної молоді [95–99]. Образ цей може з'явитися лише у відкритій дискусії на основі пред'явлених ініціатив і зразків в спеціально організованому просторі людей з різних полінь, що створюють майбутнє в думках і здатних втілити майбутнє в реальності.

Висновки. Узагальнення результатів дослідження дають можливість зробити висновки.

Таким чином, у даному науковому дослідженні охарактеризовано правила проведення сутичок з бойового хортингу за методикою військово-прикладної підготовки учнів, військово-патріотичне виховання та спортивно-прикладна підготовка учнів засобами бойового хортингу, визначено особливості виховного та оздоровчого призначення навчально-тренувальної програми бойового хортингу для учнів школи і студентів закладів вищої освіти.

З учнями проводяться заходи військово-патріотичного спрямування, проаналізовано методи та форми фізичного виховання дітей та молоді із застосуванням військово-патріотичних засобів сучасного національного виду спорту бойового хортингу та підходи до визначення сутності, змісту і завдань військово-патріотичне виховання української молоді, оздоровленні та формування готовності до захисту України.

Окремі підрозділи і частини намагаються своїми силами розвивати бойовий хортинг. Для цього запрошують фахівців з карате, універсальної бойової системи, українського бойового хортингу по стилю Едуарда Єрмоєнка, слов'яно-грецької боротьби та інших видів єдиноборств. Але це ініціатива командирів рівня тактичної ланки. Висока інтенсивність занять, навчальні бої з використанням всього арсеналу озброєння, проходження смуги перешкод, де змодельована обстановка бою, дають військовослужбовцям не тільки повноцінне фізичне навантаження, але і перш за все,

психологічне.

Вміння і навички ведення бойового хортингу надають військовослужбовцю впевненості в своїх силах, підвищують емоційно-вольовий настрій, покращують дисципліну в підрозділах, тобто мають величезний виховний момент. Але це і підвищення психологічної стійкості до впливу несприятливих факторів зовнішнього середовища, і використання резервних можливостей організму, і розвиток спритності, винахідливості, здатності до прийняття нестандартних рішень. З цієї точки зору підготовка до бойового хортингу стає незамінною навіть в умовах сучасного бою.

Відповідно до програми військово-патріотичного виховання засобами бойового хортингу проводиться робота з накопичення навчально-методичної бази, а також існують різні форми проведення занять: теоретичні заняття різноманітного виховного напрямку; практичні навчально-тренувальні заняття з виду спорту; тренування з прикладного розділу бойового хортингу; туристські подорожі, відвідування історичних місць, а також місць козацької слави; участь у календарних спортивних змаганнях.

Обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність особистісно орієнтованої технології військово-патріотичного виховання засобами бойового хортингу, яка складається з трьох етапів: підготовчого, основного та завершального. Вона передбачає врахування організації різних за характером і змістом видів навчально-виховної діяльності, методів, форм і засобів формування патріотичних якостей у вихованців секції бойового хортингу загальноосвітнього навчального закладу.

Таким чином, результати дослідження дають підстави стверджувати, що визначені засоби впливу через основні складові військово-патріотичного виховання засобами бойового хортингу виявились ефективними, а це дозволяє говорити про досягнення поставленої мети та розв'язання основних завдань дослідження.

Перспективи подальшого дослідження. Подальша робота над впливом культурного розвитку юних спортсменів бойового хортингу на ставлення до Батьківщини, класифікацією впливу компонентів, методик і фізичних вправ бойового хортингу, які сприяють військово-патріотичному вихованню учнів засобами бойового хортингу у констатувальному, формувальному та контрольному експериментах буде конкретизована в результатах дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антоненко С. А. Підготовка професійних захисників України у системі бойового хортингу / С. А. Антоненко, Е. А. Єрьоменко, В. Л. Гришук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 52–62.
2. Бабурнич С. А. Професіограма спортивного судді з бойового хортингу / С. А. Бабурнич, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 343–353.
3. Бадьора С. М. Методи психічної саморегуляції співробітників правоохоронних органів у системі бойового хортингу / С. М. Бадьора, Е. А. Єрьоменко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 334–346.
4. Біла В. Р. Військово-патріотичне виховання школярів і студентів у процесі занять бойовим хортингом / В. Р. Біла, Е. А. Єрьоменко, В. В. Чмелюк // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 242–254.
5. Бобік С. П. Формування професійно-психологічних здібностей співробітників правоохоронних органів у процесі занять бойовим хортингом / С. П. Бобік, Е. А. Єрьоменко, С. П. Параниця // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 23–38.

6. Боднарчук О. Г. Бойовий хортинг для підготовки співробітників правоохоронних органів / О. Г. Боднарчук, Е. А. Єрьоменко, В. Р. Біла // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 226–242.
7. Бондарчук В. В. Бойовий хортинг як засіб формування професійно-прикладних якостей курсантів і працівників силових структур / В. В. Бондарчук, Е. А. Єрьоменко, В. В. Чмелюк // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 188–200.
8. Брухно Ю. С. Бойовий хортинг як засіб формування фізичної культури студентів і курсантів / Ю. С. Брухно, Е. А. Єрьоменко, В. Л. Грищук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 200–214.
9. Буток О. В. Бойовий хортинг і здоров'я людини / О. В. Буток, Е. А. Єрьоменко, В. Е. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 564–575.
10. Бухтіяров О. А. Бойовий хортинг як система підготовки українського професійного воїна-патріота / О. А. Бухтіяров, Е. А. Єрьоменко, В. Л. Грищук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 126–139.
11. Вехтев В. В. Бойовий хортинг у військовому мистецтві / В. В. Вехтев, Е. А. Єрьоменко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 827–840.
12. Вишницький І. О. Застосування прийомів боротьби у різних видах єдиноборств / І. О. Вишницький, Е. А. Єрьоменко // Збірник наукових статей. – Дніпро : ДДІФКіС, 1996. – С. 57–72.
13. Ганчева В. І. Бойовий хортинг: методика застосування дихальних вправ у процесі занять / В. І. Ганчева, Е. А. Єрьоменко, Г. А. Коломосьць // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 667–682.
14. Гарбовський Л. А. Бойовий хортинг і методика викладання у закладах вищої освіти / Л. А. Гарбовський, Е. А. Єрьоменко, В. Л. Грищук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 155–173.
15. Гречана Л. О. Бойовий хортинг у системі початкової школи закладів загальної середньої освіти / Л. О. Гречана, Е. А. Єрьоменко, С. М. Солодько // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28–29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіти», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 554–563.
16. Гречаний О. М. Методика викладання бойового хортингу в процесі гурткової роботи у закладах загальної середньої освіти / О. М. Гречаний, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 251–262.
17. Грищук В. Л. Бойовий хортинг як засіб професійно-прикладної підготовки правоохоронців до виконання службово-бойових завдань з протидії контрабанді у районах здійснення операції об'єднаних сил / В. Л. Грищук, Е. А. Єрьоменко, О. А. Бухтіяров // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 59–73.
18. Деркач О. В. Розвиток фізичних якостей у співробітників правоохоронних органів засобами бойового хортингу за методом функціонального тренування / О. В. Деркач, Е. А. Єрьоменко, О. В. Буток // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 384–403.
19. Довгань Н. Бойовий хортинг як інструмент соціалізації студентів закладів вищої освіти / Н. Довгань, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 177–186.

20. Ерёмченко Э. А. Хортинг – философия украинского единоборца / Э. А. Ерёмченко // Боевые искусства – ключи к совершенству. – 2012. – № 6. – С. 4–5.
21. Єрмоєнко В. Засоби профілактики основних стоматологічних захворювань у студентів, курсантів, спортсменів бойового хортингу та співробітників правоохоронних органів / В. Єрмоєнко, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 116–126.
22. Єрмоєнко В. Е. Медичний контроль змагальної діяльності з бойового хортингу / В. Е. Єрмоєнко, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 195–215.
23. Єрмоєнко В. Стоматологічне здоров'я дітей та молоді як чинник спортивних успіхів у бойовому хортингу / В. Єрмоєнко, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 96–111.
24. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг. Навчальна програма спортивної секції з бойового хортингу для учнів середнього шкільного віку 5–9 класів : навч. програма / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти. – ГС «НФБХУ», 2021. – 127 с.
25. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг – виховна система школярів України / Е. А. Єрмоєнко, О. М. Гречаний // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 240–251.
26. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг – професійно-прикладний вид спорту правоохоронних органів України : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Національна федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 203 с.
27. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг у системі професійної підготовки співробітників державних правоохоронних органів : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 222 с.
28. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як ефективний засіб військово-патріотичного виховання школярів і студентів / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 31–39.
29. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів закладів вищої освіти / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 215–225.
30. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб військово-патріотичного виховання старшокласників / Е. А. Єрмоєнко, К. М. Кукушкін // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 273–287.
31. Єрмоєнко Е. Бойовий хортинг як засіб оптимізації функціональної підготовки студентів і курсантів спеціалізованих закладів вищої освіти та співробітників правоохоронних органів / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 19–33.
32. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб прикладної психофізичної підготовки курсантів правоохоронних спеціальностей відомчих закладів вищої освіти / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 128–138.
33. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб професійно-психологічної підготовки співробітників правоохоронних органів України : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Нац. федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 138 с.
34. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як система формування готовності співробітників правоохоронних органів до дій в екстремальних ситуаціях / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 110–128.
35. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як чинник формування військово-патріотичних здібностей, фізичної культури та основ здоров'я учнівської молоді / Е. А. Єрмоєнко, І. В. Кузора // *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць*. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2020. Вип. 8 (128) 20. С. 61–69.
36. Єрмоєнко Е. Витоки та історія розвитку бойового хортингу в Україні і за кордоном / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 55–70.

37. Єрмоєнко Е. А. Виховання наполегливості у школярів 6–7 років у процесі занять хортингом : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Едуард Анатолійович Єрмоєнко. – К., 2016. – 222 с.
38. Єрмоєнко Е. А. Виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів у процесі занять бойовим хортингом / Е. А. Єрмоєнко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури /Фізична культура і спорт/». – 2019. – Вип. 10 (118). – 2019. – С. 49-56.
39. Єрмоєнко Е. А. Виховна система бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2018. – Вип. 9. – С. 156–171.
40. Єрмоєнко Е. А. Відкрита заява Едуарда Єрмоєнка про заснування хортингу – національного виду спорту України 17 липня 2008 року / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во України у справах сім'ї, молоді та спорту. Київ : Тренерська рада, 2008. – 7 с.
41. Єрмоєнко Е. Військово-патріотична програма та прикладний хортинг / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / Нац. академія педагогічних наук України, Ін-т проблем виховання НАПН України, Українська федерація хортингу. – К. : Паливода А. В., 2014. – Вип. 1. – С. 10–19.
42. Єрмоєнко Е. А. Військово-прикладний і бойовий хортинг у системі професійної підготовки допризовної молоді, військовослужбовців та правоохоронців / Е. А. Єрмоєнко, С. С. Полторацький // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28-29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіти», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 527–533.
43. Єрмоєнко Е. Всесвітнє українське земляцтво та діаспора у сприянні розвитку бойового хортингу / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 56–79.
44. Єрмоєнко Е. А. Декларація хортингу у світі / Е. А. Єрмоєнко // Колегія Мін-ва України у спр. сім, мол. та сп. : Київ, 2008. – 12 с.
45. Єрмоєнко Е. А. Засади формування цінностей здорового життя учнівської та студентської молоді засобами хортингу. *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць.* К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. Вип. 10 (80) 16. – С. 38–44.
46. Єрмоєнко Е. А. Значимість цінностей фізичної культури та основ здоров'я для студентів і курсантів, які займаються бойовим хортингом. *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць.* К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2019. Вип. 11 (119) 19. С. 71–79.
47. Єрмоєнко Е. А. Комплексне використання потенціалу бойового хортингу для забезпечення національної безпеки України в умовах зовнішньої агресії / Е. А. Єрмоєнко // Актуальні проблеми забезпечення національної безпеки та спрощення процедур міжнародної торгівлі : зб. тез IV наук.-практ. інтернет-конфер., 25-31 травня 2020 р., м. Ірпінь – м. Хмельницький / Мін-во фінансів України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Хмельницький : Науково-дослідний центр митної справи, 2020. – С. 18–23.
48. Єрмоєнко Е. А. Концепція розвитку бойового хортингу в системі освіти України : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, ГС «Національна федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 122 с.
49. Єрмоєнко Е. Медико-біологічні та морфофункціональні особливості бойового хортингу у процесі виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 112–121.
50. Єрмоєнко Е. Медико-фізіологічні чинники самоконтролю за фізичним навантаженням на тренуваннях з бойового хортингу у процесі виховання фізичної культури студентів / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 127–138.
51. Єрмоєнко Е. А. Міжнародні правила змагань з хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Київ : МГО «Міжнародна Федерація Хортингу», 2009. – 85 с.
52. Єрмоєнко Е. А. Навчальна програма гурткової (секційної) роботи «Хортинг» для учнів 1–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів / Е. А. Єрмоєнко // К. : Паливода А. В., 2012. – 268 с.
53. Єрмоєнко Е. А. Наукове обґрунтування психолого-педагогічних умов виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів у процесі занять бойовим хортингом / Е. А. Єрмоєнко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць. - Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. - Вип. 3 (123). - С. 47-56. - DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2020.3(123).09.

54. Єрмоєнко Е. А. Основоположні принципи бойового хортингу. *Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць*. К. : Паливода А. В. 2018. Вип. 9. С. 22–31.
55. Єрмоєнко Е. А. Особливості самовиховання в бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 40–55.
56. Єрмоєнко Е. А. Особливості фізичної і психологічної підготовки та формування професійних якостей курсантів і працівників правоохоронних органів засобами бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 39–42.
57. Єрмоєнко Е. А. Правомірність застосування службово-прикладних прийомів фізичного впливу системи бойового хортингу в екстремальних умовах соціального характеру у межах необхідної самооборони / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 95–110.
58. Єрмоєнко Е. А. Принципи виконання й методика вивчення базових технічних елементів хортингу: методичний посібник / Е. А. Єрмоєнко // К. : Паливода А. В., 2009. – 87 с.
59. Єрмоєнко Е. А. Психічні процеси в бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 63–72.
60. Єрмоєнко Е. А. Робоча програма фізкультурно-оздоровчих занять з хортингу для дітей / Е. А. Єрмоєнко // К. : Нац. ун-т фізичного виховання і спорту України, 2009. – 32 с.
61. Єрмоєнко Е. А. Система фізичного виховання спортсменів бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // *Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць* / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 187–205.
62. Єрмоєнко Е. А. Теоретико-методичні засади виховання наполегливості в молодших школярів у процесі занять бойовим хортингом : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Ін-т проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 191 с.
63. Єрмоєнко Е. А. Технічна підготовка спортсмена бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 652 с.
64. Єрмоєнко Е. А. Тренування в хортингу: навчально-методичний посібник / Е. А. Єрмоєнко // К. : Паливода А. В., 2009. – 227 с.
65. Єрмоєнко Е. Філософія бойового хортингу / Е. Єрмоєнко // *Теорія і методика хортингу*. – 2018. – Вип. 9. – С. 82–104.
66. Єрмоєнко Е. Формування фізичної культури та цінностей здорового способу життя студентської молоді як передумова спортивних успіхів у бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // *Теорія і методика хортингу*. – 2019. – Вип. 11. – С. 261–274.
67. Єрмоєнко Е. А. Формування цінностей здорового життя учнівської та студентської молоді на заняттях хортингом у навчальних закладах / Е. А. Єрмоєнко // *Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць* / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2016. – Вип. 6. – С. 115–123.
68. Єрмоєнко Е. А. Хортинг : навчальна програма гурткової (секційної) роботи для учнів 1–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів / Єрмоєнко Едуард Анатолійович. – Київ : Паливода А. В., 2012. – 268 с.
69. Єрмоєнко Е. А. Хортинг – національний вид спорту України: метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко. – К. : Паливода А. В., 2014. – 1064 с.
70. Зверев А. В. Бойовий хортинг у методиках вдосконалення силових якостей спортсменів різних вікових груп / А. В. Зверев, Е. А. Єрмоєнко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 593–603.
71. Івашковський В. Психомоторика та психо-фізіологічні особливості підготовки спортсменів бойового хортингу / В. Івашковський, Е. Єрмоєнко // *Теорія і методика хортингу*. – 2017. – Вип. 8. – С. 130–138.
72. Ільницький І. Р. Хортинг та організація навчання / І. Р. Ільницький, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Бабурнич // *Збірник наукових праць*. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 247–258.

73. Карасевич С. А. Бойовий хортинг як засіб морально-етичного виховання особистості / С. А. Карасевич, Е. А. Єрмоєнко, В. Р. Біла // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 346–357.
74. Кіблицький Р. В. Бойовий хортинг: концептуальні засади розвитку і популяризації в Україні / Р. В. Кіблицький, Е. А. Єрмоєнко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 502–514.
75. Коломоєць Г. А. Бойовий хортинг і принципи формування духовно-моральної вихованості учнів / Г. А. Коломоєць, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Деревянко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 776–793.
76. Колос М. А. Бойовий хортинг: швидкісно-силова підготовка та оптимізація управління навчально-тренувальним процесом / М. А. Колос, Е. А. Єрмоєнко, О. М. Сидоренко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 493–502.
77. Кузора І. В. Військово-патріотична програма бойового хортингу / І. В. Кузора, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтев // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 840–852.
78. Кукушкін К. М. Методика військово-патріотичного виховання школярів у процесі занять бойовим хортингом / К. М. Кукушкін, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 6–14.
79. Куцкір М. С. Принципи виховання системних вольових якостей спортсменів хортингу / М. С. Куцкір, Е. А. Єрмоєнко, О. М. Гречаний // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 108–126.
80. Литвиненко А. М. Бойовий хортинг – комплексна система фізичного виховання особистості / А. М. Литвиненко, Е. А. Єрмоєнко, В. Е. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 403–422.
81. Лях В. Інноваційні підходи у боротьбі «Лави на лаву» з учнями козацьких класів і спортсменів бойового хортингу / В. Лях, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 164–176.
82. Ляховець О. О. Бойовий хортинг як засіб виховання патріотизму у дітей дошкільного віку / О. О. Ляховець, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 305–315.
83. Остапенко О. І. Бойовий хортинг як засіб формування у старшокласників готовності до військової служби / О. І. Остапенко, Е. А. Єрмоєнко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 638–652.
84. Петрочко Ж. В. Хортинг – школа сили і честі юного українця : метод. посіб. / Ж. В. Петрочко, Е. А. Єрмоєнко. – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2016. – 544 с.
85. Полторацький С. С. Бойовий хортинг у впровадженні воїнських традицій українського народу / С. С. Полторацький, Е. А. Єрмоєнко, В. Е. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 538–550.
86. Присяжнюк С. Бойовий хортинг та проблема активного відпочинку спортсменів у різні вікові періоди / С. Присяжнюк, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 206–218.
87. Пустолякова Л. Бойовий хортинг у системі навчання фізичних вправ загального розвитку та спеціально-підготовчих вправ на заняттях з фізичного виховання у закладах вищої освіти / Л. Пустолякова, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 187–195.
88. Рудей Д. Ю. Бойовий хортинг у комплексі виховних засобів спортсменів шкільного віку / Д. Ю. Рудей, О. М. Гречаний, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних

органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 334–343.

89. Сичов С. Бойовий хортинг та особливості оптимізації управління атлетичним тренуванням у процесі спортивної діяльності / С. Сичов, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 219–225.

90. Сікан В. Ю. Технології здоров'язбереження у методиці хортингу / В. Ю. Сікан, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Бабурнич // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 284–301.

91. Степанюк А. В. Планування та організація навчально-виховного процесу з хортингу / А. В. Степанюк, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтєв // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 325–338.

92. Степура Т. М. Бойовий хортинг як засіб формування специфічних психічних властивостей співробітників правоохоронних органів / Т. М. Степура, Е. А. Єрмоєнко, О. В. Буток // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 173–188.

93. Тішин А. В. Застосування прийомів бойового хортингу при вдосконаленні навчання у вищих освітніх установах правоохоронних органів України / А. В. Тішин, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 296–305.

94. Федорченко Т. Є. Бойовий хортинг і методика проведення занять в умовах здоров'язберігальної педагогіки / Т. Є. Федорченко, Е. А. Єрмоєнко, В. Е. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 695–713.

95. Чмелюк В. В. Бойовий хортинг у підрозділах державної митної служби для підготовки співробітників до протидії незаконному переміщенню товарів у районах здійснення операції об'єднаних сил на сході України / В. В. Чмелюк, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Бондарчук // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 7–25.

96. Чмелюк В. В. Бойовий хортинг як чинник навчання і професійної підготовки курсантів закладів вищої освіти правоохоронної спрямованості / В. В. Чмелюк, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Бондарчук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 8–23.

97. Шаповалов Б. Б. Перспективи розвитку бойового хортингу як засобу підготовки військовослужбовців правоохоронних органів військової структури до дій з ризиком для життя та здоров'я / Б. Б. Шаповалов, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 315–322.

98. Шило О. М. Фізичне і морально-психологічне становлення особистості засобами хортингу / О. М. Шило, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтєв // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 127–140.

99. Savchenko, A. (2017). Combat horting – educational practice for young people / A. Savchenko, E. Yeromenko // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 88–95.

Yeromenko E. A.

State Tax University, Irpin, Ukraine

MILITARY APPLIED TRAINING OF STUDENTS OF THE SPORTS SECTION OF THE COMBAT HORTING

Abstract. This scientific article describes the rules of combat horting fights according to the methods of military-applied training of students, military-patriotic education and sports-applied training of students by means of combat horting, identifies the features of educational and health training program of combat horting for schoolchildren and students. institutions of

higher education, with which military-patriotic events are held, methods and forms of physical education of children and youth with the use of military-patriotic means of modern national sport of combat horting and approaches to defining the essence, content and tasks of military-patriotic education of Ukrainian youth, recovery and formation of readiness to defend Ukraine. It is noted that some units and units are trying to develop combat horting on their own. Specialists in karate, universal combat system, Ukrainian combat horting in the style of Kadochnikov, Slavic-Greek wrestling and other types of martial arts are invited for this purpose. But this is an initiative of commanders of the tactical level. High intensity of training, training battles with the use of the whole arsenal of weapons, passing the obstacle course, where the situation of the battle is simulated, give the servicemen not only full-fledged physical activity, but first of all, psychological. Skills and abilities of conducting combat horting give the serviceman confidence in the forces, raise emotional and volitional mood, improve discipline in divisions, that is have a huge educational moment. But this is an increase in psychological resistance to adverse environmental factors, and the use of reserve capacity of the body, and the development of agility, ingenuity, the ability to make non-standard decisions. From this point of view, preparation for combat horting becomes indispensable even in modern combat. According to the program of military-patriotic education by means of combat horting work on accumulation of educational and methodical base is carried out, and also there are various forms of carrying out employment: theoretical employment of various educational direction; practical training sessions on sports; training in the applied section of combat horting; tourist trips, visits to historical places, as well as places of Cossack glory; participation in calendar sports competitions.

Key words: *rules of conducting skirmishes, military-patriotic education, combat horting, military-applied training of students, special physical training, readiness to defend Ukraine.*